Evelina Daciūtė

žuvys fontanuose

Dvi Tylos

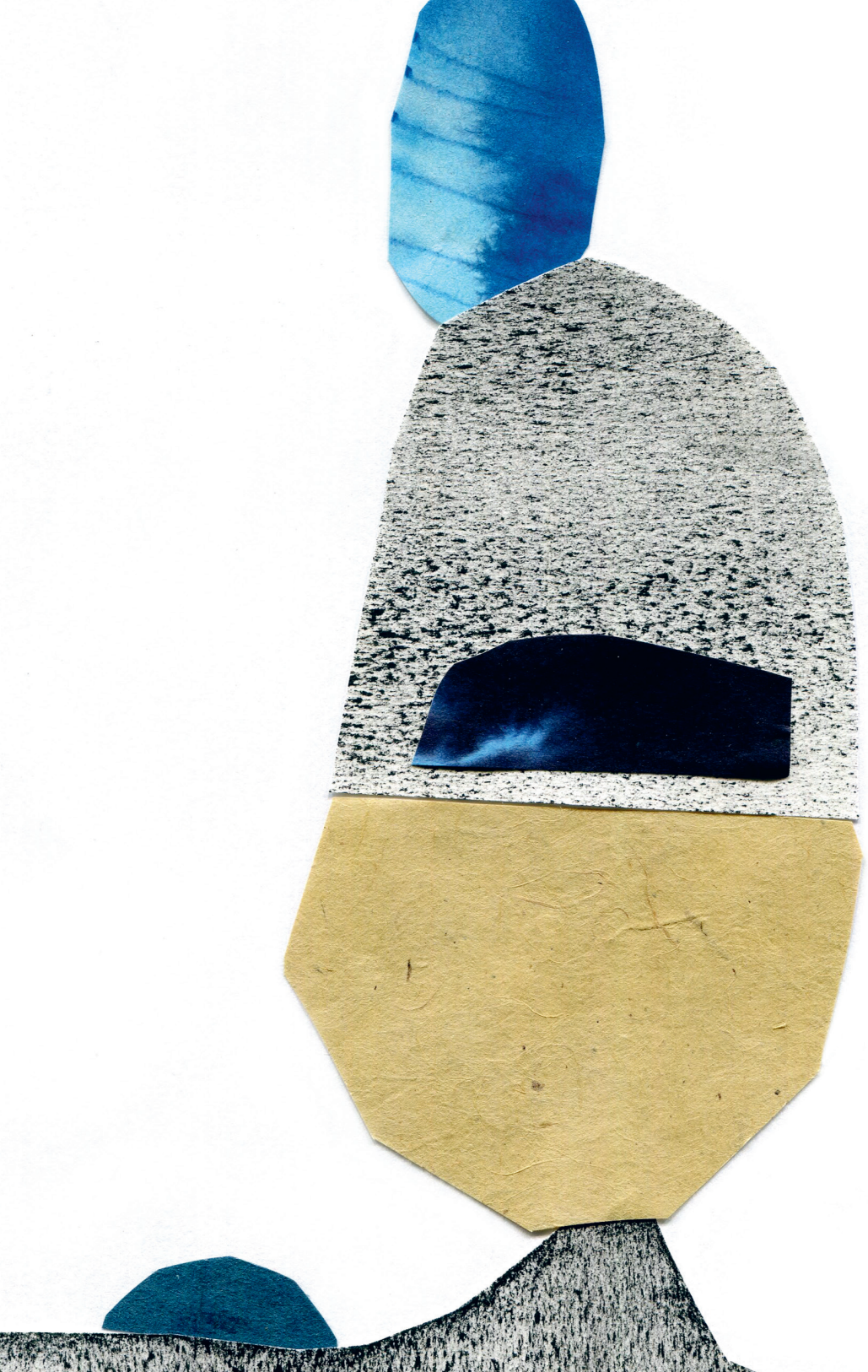

I

aukštyn tekančios upės

kita aš	6
širdis benamė katė	7
avilys	8
upė tekanti aukštyn	9
viešnia	10
kaip užtvenktos upės	11
kilimas	12
vaikystė	13
šešėlių teatras	14
apie mus	15

šešėlių teatras

kas ateina kojelėm basom per pilkėjantį lauką
tai lietus prasiplėšęs dangaus celofaną vis krinta
kai už lango išsidrebia spalis gegužio beprotiškai laukiu
slėpdama sukneles ryškesnes ir gėlėtas į spintą

    išsitraukiu balčiausią paklodę šešėlių teatrui
    kyla uždanga leidžiasi saulė ir salė jau laukia
    nuo manęs lig tavęs tiktai šimtas šeši milimetrai
    bet aš greitai nutolstu – tai dabar nebe aš tiktai kaukė

nors už lango ruduo čia pavasaris šilumą skleidžia
ar matai šoku taip tarsi nieko nebūtų nutikę
šitiek metų ilgų viens be kito Orfėjau praleidom
groki šildyki Cerberio širdį parveski namo Euridikę

apie mus

aš prasidedu tenai
kur tu baigiesi
nors greičiausiai
ten pati pradžia
visos mūsų kreivės
mūsų tiesės
šovė begalybėn
ir sugrįžo čia

    kad jau niekur
    niekad neišeitų
    kur kalnais pakilom
    lig dangaus
    jų papėdėj
    du berniukai
    dvi mergaitės
    ir daugiau
    nei paukščio
    nei žmogaus

II

debesiu atslinksiu

paieška	18
vienos dienos kronika	19
debesiu atslinksiu	20
širdis	22
kur jau nieko nėra	23
gimus prie upės	24
išgalvoti	25
atsivalgę	26
česnakų žiedai	27
kažkur man po oda	28
užkeikimas	29

debesiu atslinksiu

aš debesiu atslinksiu pas tave
iš rudenio voratinklių nuveltu
judėdama gulsčia oro srove
padebesiuos pamiršus savo vardą

juk patogi minkšta puri prigulk
aštrus liežuvis saugiai supakuotas
dar rodos vakar perlijau šaltu lietum
o šiandien kilimas po kojom klotas

dabar esu švelni jauki miela
artėju leidžiuosi žemyn iš lėto
o tu sakai aplink tave tiršta migla
manęs ten nerandi tik kvapą mėtų

tik jausmą kad buvau kažkur šalia
nors lyg girdėjai jog svetur patraukus
atsitiktinį debesį vertei manim bet ne
čia tik vandens lašeliai susikaupę

ir ieškai vėl naršydamas internete
klavišais surenki vis pavardę ir vardą
žiūri į debesį tačiau matai mane
ir žado netenki it susitikęs pirmą kartą

debesiu atslinksiu

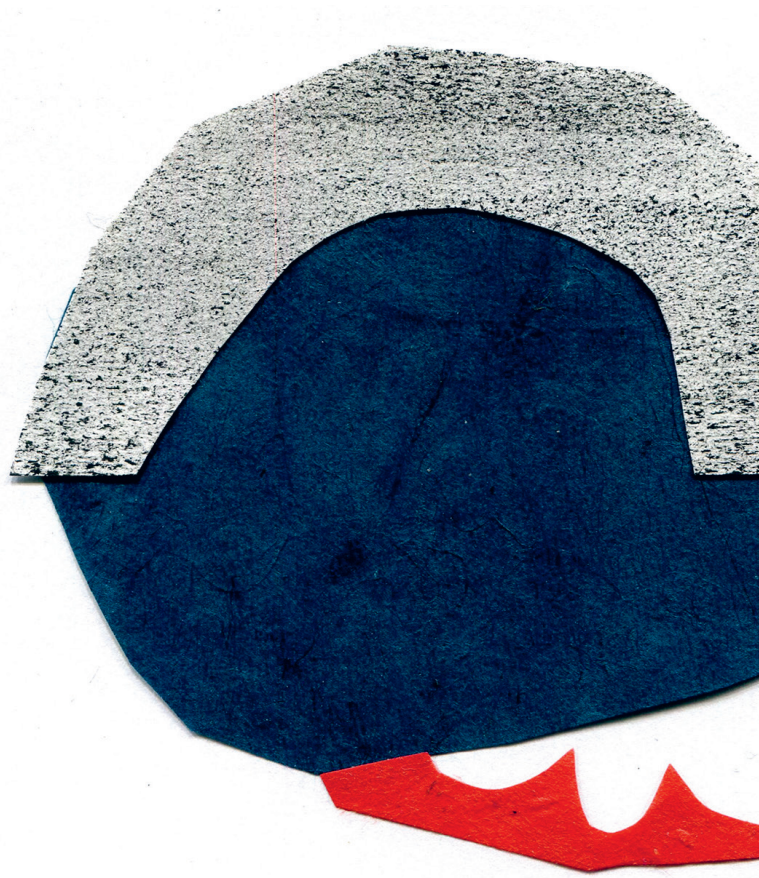

zuvys fontanuose

atsivalgę

tik tavo rankos ir tavo kūnas
ir tavo kvapas ir tavo žodžiai
lipnus kaip vasaros medus saldumas
mes atsivalgėm viens kito godžiai

mes atsigėrėm viens kito svaigiai
ir nepalikom rytojui nieko
mes išsiskyrėm mylėt nebaigę
aplinkui siaučiant kaštonų sniegui

česnakų žiedai

jau iš tolo užuosčiau kad štai sugrįžta namo
tie česnakų žiedai baikštūs balti išdavikai
girdėčiau pareina garsiai dainuodamas
negrabiai atsagstydamas marškinius
nuo užgriuvusios vasaros girtas
nors matyt ne vien tik nuo jos
jam žengiant aštrus svaigus
ketvirtadienis lėtai smilktų
liepom įrėmintoj gatvėj
medumi nuvarvėtų
akis užlipinęs
siūleliais
sapnų

III

romansų vakaras

žuvys fontanuose	32
nuvilnijo	33
nemylėtas poetas	34
palijo vyrais	35
pilnaty	36
gimę šokti	37
ruduo Džordžtaune	38
nebegrįžo berniukai	40
paskutinis mamos pažadas	41
juodi katinai	42
debesų virvė	43

nebegrįžo berniukai

kur pradingsta berniukai gal salos
juos jaukinas gal didelės girios
apvynioja beaugančias kojas
tampriomis bet kaip plienas lianomis
dar juk pamenam kaip pamojavo
durys pokšt ir nuo vėjo užsitrenkė
ir daugiau nebegrįžo berniukai
namo niekada neparėjo

paskutinis mamos pažadas

ir kai mirtis nurengs nuo kaulų mėsą
ir balsas liks tiktai erdvėj jutiubo
prieisiu prie tavęs šalia prisėsiu
šaltais atodūsiais papūsiu karštą sriubą

kad nenudegtum kad tik neskaudėtų
tiems kas tave sužeis sapnuosiuos žiauriai
tu būsi vis arčiau tiktai labai iš lėto
kol mes gulėsime kartu galvom į šiaurę

rugpjūtis Kenebunke

migla iš mūsų vagia horizontą
ir ištrina namus pakrantėj
Atlanto vandenyne tirpsta žmonės
minutės skęsta ištisos savaitės

žuvėdros taršo užkandžių maišelį
kažkas po valandos nustebs neradęs
gilyn nubridęs akmeninis kelias
juo eiti kviečia o cikados

jau smuikelius suderino ir laukia
kol dangūs rausta kaip omarai puode
naktis žvaigždžių mama mėnulio draugė
ant Kenebunko leidžias ir atrodo

kad niekad nesibaigs rugpjūtis
perštės nusvilusią nuo saulės odą
šiek tiek kažko ilgu nedaug truputį
dar šimtas metų iki šalto gruodžio

Buda po medžiu

Rytų vienuolis aukso drabužiu
per sapno karalystę iriasi
tu vietoj Budos sėdi po medžiu
ir žemė tau po kojom skiriasi

išleisdama vidurnakčio vaikus
lyg garą į vandens paviršių
lyg medžiai išorėn sakus
lyg miškas ant paklodės viržius

tik tu vis kojas sėdi sukryžiavęs
švenčiausias nusidėjėlis per amžius
pavargęs mirtinai nors nekeliavęs
bevaisėm sėklom apsodinęs daržą

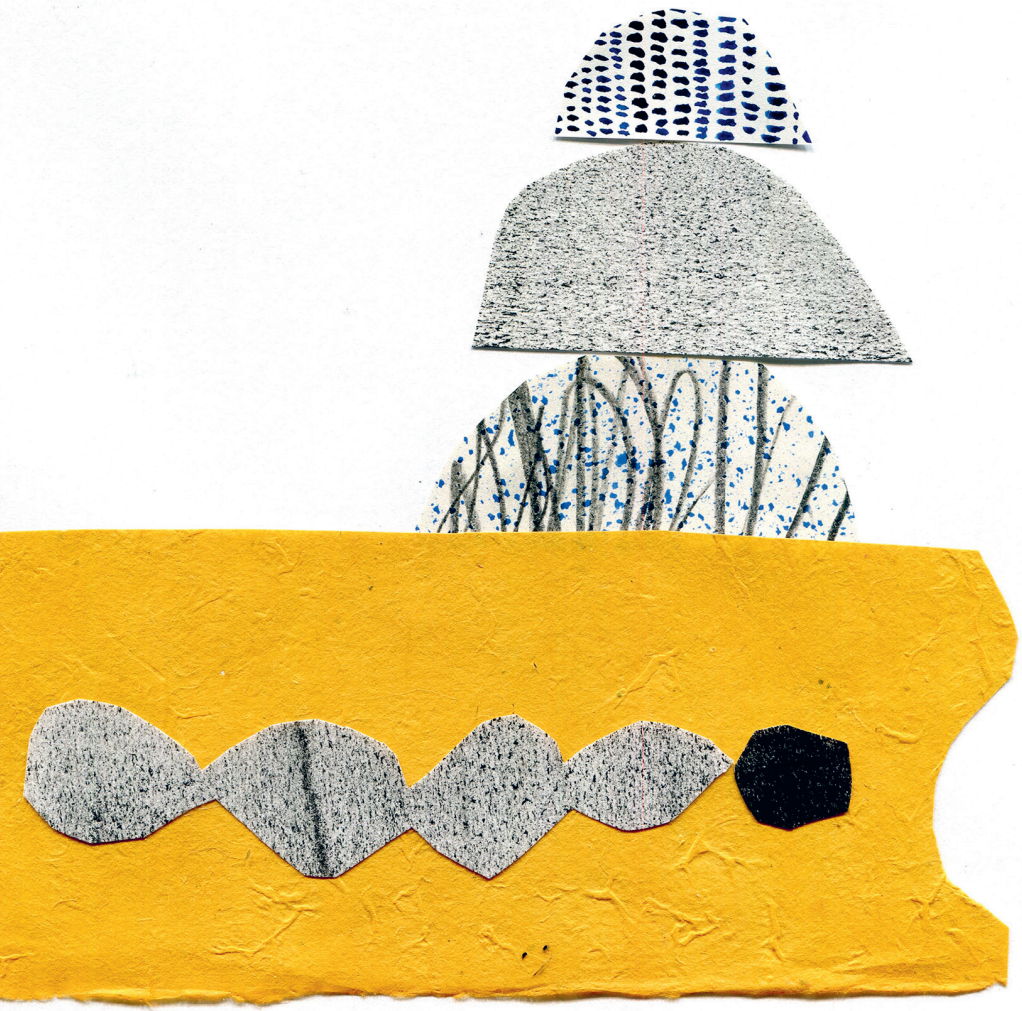

VI šimtai kamuoliukų

Kolumbas	70
lai mergaitės	71
du trim	72
niekieno	73
devyngalvis	74
pasikartojimai	75
šimtai kamuoliukų	76
užeiga	77
laiptai į dangų	78
laukimas	79

apie juos du

buvo mandagūs bendraudavo su kitais
mindžikuodavo vis – gal laikas namo
nereikės jau vaidinti kad kiti įdomūs

    neatlipdavo vienas nuo kito vis lietė
    juosmenį petį drabužį kaklą rankas
    bent žvilgsniu – jei kartais kas nors ir atplėšdavo

neturėjo nei vaiko nei šuns nei katės
net gėlių neaugino – jie sakė nėr laiko
nes nebūtų mylėję – tie vystų laukėtų

    nuolat troško tik būti kartu – čia ir dabar
    ir atrodė kad vos nuo minties ima skausmas
    jei taip ims ir neliks – be tavęs nėr manęs

alkani vienas kito ir sotūs kitų
po pietų jam pavargus užsnūdus
balkone ji paleisdavo plaukus plasnoti

    jie rangydavos vėjy žvitriom gyvačiukėm
    aš pamiršdavau – sriubą pasūdžiau ar ne
    kam žadėjau paskambint kur kvitas taisyklon

liaunas kūnas jos grojo natom septyniom
ir balandžiai ulbėjo aplinkui ir suko ratus
bitės lipdė korius po jų langu

    o paskui ji pasukdavo galvą – jis šaukia
    ir surinkdavo plaukus tvarkingai į kuodą
    o kaimynai įkvėpdavo

išsikraustė jie tyliai – nė vienas nematėm
vietoj jų ten žmogus balkone slaugė vilkę
ir ji degino kartais anosios žvilgsniu

išsibarstymai

pamažu berdama miltus pyragui jo receptą internete užtikau visai kitko ieškodama
vėl kaip ne sykį jaučiu kad pasaulis staiga ėmė ir liovėsi sukęsis o laikas tekėjęs
tik grindys po kojomis dubuo ant spintelės ir miltai it pajūrio smėlis
vis krinta atrodo kad toly už lango žuvėdras ir jūrą girdžiu
ir tik proporcijos tik gamybos taisyklės lape surašytos
laiko lyg raiščiai lyg smėlio maišai oro balioną
akimirką rodės išnyksiu pabirsiu
lyg miltai lyg pajūrio smėlis
iš manęs nei pyrago
nei kranto

Pabaigos žodis

Kažkur yra vieta, kurioje plūduriuoja neužrašyti tekstai. Dauguma jų ten ir liks. Kiti užkibs, bet taip ir neįvyks iki galo. Mažoji dalis bus užrašyti. Dar mažesnė – pasirodys ant popieriaus.

Kas esi tu? Kurianti ir užrašinėjanti istorijas? Ar tik tarpininkė, kurioje jos auga, plečiasi ir ima plėšyti iš vidaus. Užrašai ir palengvėja. Trumpam. Tekstai patys sprendžia, kokia forma atsiras – proza ar susieiliuos. Patys renkasi auditoriją, su kuria nori susitikti. Jei taip, kiek jie yra tavo?

Tam tikru gyvenimo momentu sužinai, kad žmonės sudaryti iš atomų ir molekulių. Tačiau vėliau atrandi, kad ne tik iš to. Žmonės taip pat sudaryti ir iš istorijų. Todėl klausyti, skaityti, pasakoti, piešti, rašyti jas – tai plūduriuoti savuose gerai pažįstamuose vandenyse. Patys renkamės, kokia forma.

Ne tik kraujas teka arterijomis, venomis ir kapiliarais. Jais teka ir poezija. Ypač tai matyti vaikuose, kurie moka išgyventi ją visu kūnu. Eilėraščius taip ir rašau – leisdama tekėti per save. Išplauna raides iš po akmenų, prateka po uolomis, susiaurėja, išsiplečia iki sakinių, posmų. Baigiasi tašku ar daugtaškiu. Būna, kad nesibaigia.

Vaikams poezija gimsta iš šviesos, o suaugusiesiems – iš širdies užkaborių. Negaliu surežisuoti, koks bus eilėraštis – rimuotas ar ne. Kaip baigsis prasidėjęs. Labiau nei nustebinti netikėtom formom ar išskirtinėm metaforom noriu, kad tekstai atlieptų: skaitytojas atpažintų savo būsenas arba jie padėtų įsivaizduoti, ką galėjo jausti kitas.

„Žuvys fontanuose“ – pirmoji mano poezijos knyga suaugusiesiems. Ji nebūtų pasirodžiusi be paramos. Už ją dėkui 136 sutelktinio finansavimo dalyviams ir bendrovei BIOK labaratorijai. Už dėmesį tekstams ačiū Dariui Kauzanui ir Juliui Kelerui. Dar vienas „ačiū“ tau – tam, kuris ar kuri paėmei ir atsivertei šią knygą. Tuo metu, kai rašiau eilėraščius, jie buvo mano. Dabar, kai juos paleidžiu kasdien vis toliau kaip augančius vaikus, jie yra ir niekieno, ir visų. Be abejo, juose lieka ir šiek tiek manęs. Skaitydami mes susitinkame.

DVI TYLOS

Knygos žengiantiems su pasauliu,
ieškantiems tikrumo.